

DOHOVOR O OCHRANE A VYUŽÍVANÍ HRANIČNÝCH VODNÝCH TOKOV A MEDZINÁRODNÝCH JAZIER

P R E A M B U L A

Strany tohoto Dohovoru

uznávajúce, že ochrana a využívanie hraničných vodných tokov a medzinárodných jazier predstavujú dôležité a naliehavé úlohy, ktorých účinné dosiahnutie možno zabezpečiť len zvýšenou spoluprácou,

znepokojené existenciou a hrozbami nepriaznivých účinkov v krátkodobom výhľade v oblasti zmien podmienok hraničných vodných a medzinárodných jazier pôsobiacich na životné prostredie, ekonomiku a blahobyt členských krajín Európskej hospodárskej komisie (EHK),

zdôrazňujúce potrebu zosilnených národných a medzinárodných opatrení na prevenciu, kontrolu a redukciu nebezpečných látok vo vodnom prostredí a znižovanie eutrofizácie a acidifikácie, ako aj znečisťovanie morského prostredia, predovšetkým prímorských oblastí, zo zdrojov z vnútrozemia,

zmieňujúce sa o úsilí, ktoré už podnikli vlády EHK na posilnenie spolupráce na dvojstrannej i mnohostrannej úrovni, na prevenciu, obmedzovanie a znižovanie znečisťovania presahujúceho hranice, trvalo udržateľnom manažmente vôd, zachovaní vodných zdrojov a životného prostredia,

pripomínajúce si príslušné opatrenia a zásady Deklarácie Štokholmskej konferencie o životnom prostredí obyvateľstva, Záverečný akt Konferencie o bezpečnosti a spolupráci v Európe (KBSE), výsledné dokumenty Madridskej a Viedenskej schôdzky zástupcov zúčastnených štátov KBSE a Regionálnu stratégiu na ochranu životného prostredia a racionálneho využitia prírodných zdrojov v členských krajinách EHK, ktoré sa týkajú obdobia do roku 2000, ako aj presahujúce tento rok,

vedomé si úlohy Európskej hospodárskej komisie OSN pri prehlbovaní medzinárodnej spolupráce na prevenciu, obmedzovanie a znižovanie znečisťovania vôd, vrátane znečisťovania presahujúceho hranice štátov a trvalo udržateľné využívanie týchto vôd, a v tomto ohľade pripomínajúce si Deklaráciu o stratégii, prevencii a redukcii znečistenia presahujúceho hranice štátov, Deklaráciu EHK o stratégii racionálneho využívania vody, Zásady EHK týkajúce sa spolupráce v oblasti hraničných vôd, Charty EHK o hospodárení s podzemnou vodou a Kódex správania sa pri havarijnom znečistení hraničných vnútrozemských vôd,

odvolávajúce sa na rozhodnutia I (42) a I (44) prijaté EHK na jej 42. a 44. zasadnutí a na výsledok schôdzky KBSE o Ochrane životného prostredia (Sofia, Bulharsko, 16. októbra - 3. novembra 1989),

zdôrazňujúce, že spolupráca medzi členskými krajinami s ohľadom na ochranu a využívanie hraničných vôd sa bude realizovať hlavne vypracovaním dohôd medzi krajinami, ktoré sú týmito vodami rozdelené, obzvlášť tam, kde takéto dohody neboli doteraz uzatvorené,

dohodli sa takto:

Článok 1

-

DEFINÍCIE

Pre účely tohoto Dohovoru,

1. "Hraničné vody" (Transboundary waters) znamená akékoľvek povrchové alebo podzemné vody, ktoré vyznačujú, pretínajú alebo sú umiestnené na hraniciach medzi dvoma alebo viacerými štátmi; všade kde hraničné vody vtekajú priamo do mora, tieto končia priamkou cez ich ústie medzi bodmi na čiare nízkeho stavu na ich brehoch,
2. "Vplyv presahujúci hranice", resp. "cezhraničný dopad" (Transboundary impact) znamená akýkoľvek významný negatívny účinok na životné prostredie, ktorý je výsledkom zmeny v podmienkach hraničných vôd, spôsobený ľudskou činnosťou, fyzickým pôvodom, situovaným celkom alebo čiastočne v oblasti pod jurisdikciou jednej strany na oblasť pod jurisdikciou inej strany. Takéto dopady na životné prostredie zahŕňajú účinky na ľudské zdravie a bezpečnosť, flóru, faunu, pôdu, vzduch, vodu, podnebie, krajinu a historické pamiatky alebo iné fyzikálne štruktúry, alebo interakciu medzi týmito faktormi; rovnako zahŕňajú aj účinky na kultúrne dedičstvo alebo socio-ekonomické podmienky, vyvolané zmenami z uvedených faktorov,
3. "Strana" (Party) znamená, pokiaľ text neurčí inak, zmluvnú stranu tohoto Dohovoru;
4. "Zmluvné strany" (Riparian Parties) znamená strany, ktoré majú spoločné hraničné vody,
5. "Spoločný orgán" (Joint body) znamená akúkoľvek dvojstrannú alebo viacstrannú komisiu, alebo iné vhodné inštitucionálne usporiadanie na spoluprácu medzi pobrežnými stranami,
6. "Nebezpečné látky" (Hazardous substances) znamenajú látky, ktoré sú toxické, karcinogénne, mutagénne, teratogénne alebo bioakumulatívne, obzvlášť ak sú rezistentné,
7. "Najlepšia dostupná technológia" (Best available technology) - (definícia je obsiahnutá v Prílohe I tohoto Dohovoru).

ČASŤ I
USTANOVENIA PLATNÉ PRE VŠETKY STRANY

Článok 2

VŠEOBECNÉ USTANOVENIA

1. Strany vykonajú všetky nevyhnutné opatrenia na prevenciu, kontrolu a redukciu každého vplyvu presahujúceho hranice.
2. Strany prijímú, tieto jednotlivé opatrenia:
  - a. zabrániť, kontrolovať a redukovať znečistenie vôd, ktoré majú alebo by mohli mať vplyv presahujúci hranice,
  - b. zabezpečiť, aby sa hraničné vody využívali s orientáciou na ekológiu a racionálne vodné hospodárstvo, ochranu vodných zdrojov a životného hospodárstva,
  - c. zabezpečiť, aby sa hraničné vody využívali racionálnym a rovnomerným spôsobom, s osobitným zreteľom na ich hraničný charakter, v prípade takých činností, ktoré spôsobujú, alebo by mohli spôsobiť vplyv presahujúci hranice.
  - d. zabezpečiť ochranu, a kde je to potrebné, obnovenie ekosystémov.
3. Opatrenia na prevenciu, reguláciu a znižovanie znečistenia vody sa budú vykonávať tam, kde je to možné, priamo u zdroja.
4. Tieto opatrenia nemajú vyvolať, priamym ani nepriamym spôsobom, prenos znečisťovania do iných oblastí životného prostredia.
5. Pri vykonávaní opatrení, uvedených v odstavci 1 a 2 tohoto článku, budú strany dodržiavať nasledovné zásady:
  - a. princíp prevencie, že nie je prípustné odkladať akciu, ktorá by zabránila potenciálnemu

vypúšťaniu nebezpečných látok s cezhraničným dopadom na základe tvrdenia, že vedecký výskum plne nepreukázal príčinné spojenie medzi týmito látkami na jednej strane a potenciálnym cezhraničným dopadom na druhej strane,

- b. zásada "znečisťovateľ platí", na základe ktorej, náklady na prevenciu proti znečisteniu, ako aj jeho reguláciu a zníženie znáša znečisťovateľ,
- c. hospodárenie s vodnými zdrojmi sa bude vykonávať tak, aby sa uspokojili požiadavky súčasnej generácie, bez obmedzovania potrieb budúcich generácií.

6. Zmluvné strany budú spolupracovať na báze rovnosti a reciprocity, predovšetkým prostredníctvom dvojstranných a viacstranných dohôd, aby vytvorili harmonickú stratégiu a programy, pokrývajúce povodia dotknutých oblastí alebo ich častí, s orientáciou na prevenciu, reguláciu a zníženie cezhraničného vplyvu, so zameraním na ochranu prostredia hraničných vôd, ktoré je týmito vodami ovplyvňované, vrátane morského prostredia.

7. Aplikácia tohoto Dohovoru nebude mať za následok zhoršenie podmienok životného prostredia, ani zvýšený dopad presahujúci hranice.

8. Ustanovenia tohoto Dohovoru neovplyvnia práva strán, ani jednotlivu ani spoločne, v otázke prijatia a realizácie prísnejších opatrení ako tie, ktoré sú stanovené týmto Dohovorom.

Článok 3

-

PREVENCIA, KONTROLA A REDUKCIA

1. Na prevenciu, kontrolu a redukciu vplyvu presahujúceho hranice, zainteresované strany vyvinú, prijmú, zrealizujú, a pokiaľ je to možné, zavedú kompatibilné a zodpovedajúce právne, administratívne, finančné a technické opatrenia na zabezpečenie, medzi inými toho, aby:
  - a. sa obmedzovala a znižovala emisia znečisťujúcich látok v zdroji znečistenia prostredníctvom aplikácie, medzi inými použitím nízkoodpadovej a bezodpadovej technológie,
  - b. hraničné vody boli chránené pred znečistením z bodových zdrojov prostredníctvom povolení na vypúšťanie odpadových vôd od kompetentných inštitúcií, a aby tieto povolené vypúšťania boli sledované a kontrolované,

- c. limity na vypúšťanie odpadových vôd uvedené v povoleniach boli založené na najlepšej dostupnej technológii pre vypúšťanie nebezpečných látok,
- d. sa uplatňovali prísnejšie požiadavky, prípadne aj také, ktoré by mali za následok zákaz, v individuálnych prípadoch, keď si to vyžaduje kvalita vody recipienta alebo ekosystému,
- e. mestská odpadová voda prešla aspoň biologickou úpravou alebo ekvivalentným procesom na základe postupu krok za krokom tam, kde je to potrebné,
- f. sa podnikli príslušné opatrenia, ako je aplikácia najlepšej dostupnej technológie, na zníženie bohatých prínosov z priemyselných a mestských zdrojov,
- g. sa vyvinuli a zaviedli primerané opatrenia a najlepšie ekologické postupy na zníženie bohatých prínosov živín a nebezpečných látok z plošných zdrojov obzvlášť tam, kde hlavné zdroje pochádzajú z poľnohospodárstva (smernice pre rozvoj najlepších ekologických postupov sú uvedené v prílohe II tohoto Dohovoru),
- h. sa zhodnotili vplyvy na životné prostredie a aplikovali sa ďalšie metódy hodnotenia,
- i. sa podporovalo trvalo udržateľné hospodárenie s vodnými zdrojmi, vrátane ekosystémového prístupu,
- j. sa vypracovali plány opatrení pre mimoriadne situácie,
- k. sa prijali ďalšie špecifické opatrenia na prevenciu znečisťovania podzemných vôd,
- l. sa minimalizovalo riziko havarijného znečistenia.

2. Pre tento cieľ, každá strana stanoví emisné limity pre vypúšťanie z bodových zdrojov

do povrchových vôd, založené na najlepšej dostupnej technológii, ktoré budú konkrétne

aplikovateľné na jednotlivé priemyselné sektory alebo priemyselné odvetvia, z ktorých

znečisťujúce látky pochádzajú. Primerané opatrenia, ktoré sú uvedené v odstavci 1

tohoto článku na prevenciu, kontrolu a redukciu vstupu nebezpečných látok z bodových

zdrojov do vôd, môžu, okrem iného, zahŕňať úplný alebo čiastočný zákaz výroby alebo

používania takýchto látok. Je potrebné zobrať do úvahy existujúce zoznamy

priemyslových sektorov alebo odvetví a tých nebezpečných látok v medzinárodných

dohovoroch alebo smerniciach, ktoré sú aplikovateľné v oblasti pokrytej týmto

Dohovorom.

4. Okrem toho, každá strana bude definovať, kde je to vhodné, ciele pre akosť vody a prijme kritériá akosti vody pre účely prevencie, obmedzovania a zníženia vplyvu presahujúceho hranice. Všeobecné smernice pre vypracovanie takých cieľov a kritérií sú

uvedené v prílohe III tohoto Dohovoru. V prípade potreby, zainteresované strany sa vynasnažia zaktualizovať túto prílohu.

Článok 4

MONITOROVANIE

Strany vytvoria programy na monitorovanie stavu hraničných vôd.

Článok 5

-

VÝSKUM A ROZVOJ

Zainteresované strany budú spolupracovať vo vykonávaní prieskumu a rozvoja účinných metód na prevenciu, kontrolu a redukciu vplyvu presahujúceho hranice. Pre tento cieľ, zainteresované strany - na bilaterálnom alebo multilaterálnom základe - sa budú usilovať o začatie, prípadne rozšírenie špecifických výskumných programov, a budú brať pri tom do úvahy výskumnú činnosť, ktorá sa uskutočňuje na príslušných medzinárodných fórach, so zameraním, medzi iným na:

- a. vypracovanie metód na hodnotenie toxicity nebezpečných látok a škodlivosť znečisťujúcich látok,
- b. zdokonalenie znalostí o výskyte, distribúcii a účinkoch týchto znečisťujúcich látok a procesov na životné prostredie,
- c. rozvoj a aplikáciu ekologicky vhodných technológií, výrobných a spotrebných modelov,
- d. postupné vyradovanie a (alebo) nahradzovanie tých látok, ktoré by mohli mať vplyv presahujúci hranice,
- e. ekologicky vhodné metódy na odstránenie nebezpečných látok,
- f. špeciálne metódy na zlepšenie stavu hraničných vôd,
- g. rozvoj ekologicky vhodných vodných stavebných prác a techník na reguláciu vôd,
- h. fyzické a finančné vyhodnocovanie škôd, ktoré vznikli následkom cezhraničných vplyvov.

Výsledky týchto výskumných programov si budú zainteresované strany navzájom vymieňať, v súlade s článkom 6 tohoto Dohovoru.

Článok 6

-

VÝMENA INFORMÁCIÍ

Zainteresované strany si budú vzájomne poskytovať čo najširšiu výmenu informácií o otázkach, ktoré spadajú pod ustanovenia tohoto Dohovoru, a to čo najskôr.

Článok 7

-

ZODPOVEDNOSŤ A RUČENIE

Zainteresované strany budú podporovať príslušné medzinárodné úsilie na vypracovanie pravidiel, kritérií a postupov na poli zodpovednosti a ručenia.

Článok 8

-

OCHRANA INFORMÁCIÍ

Ustanovenia tohoto Dohovoru nebudú mať vplyv na práva alebo záväzky zainteresovaných strán v súlade s ich národným právnym systémom a aplikovateľných medzinárodných smerníc na ochranu informácií vo vzťahu k priemyslovému a obchodnému tajomstvu, vrátane duševného vlastníctva alebo národnej bezpečnosti.

ČASŤ II

USTANOVENIA, KTORÉ SA TÝKAJÚ ZMLUVNÝCH STRÁN

Článok 9

DVOJSTRANNÁ A MNOHOSTRANNÁ SPOLUPRÁCA

1. Zmluvné strany uzatvoria na základe rovnosti a reciprocity dvojstranné alebo mnohostranné dohody alebo vytvoria iné opatrenia, pokiaľ také doteraz neexistujú, alebo prispôbia už jestvujúce dohody, kde to bude potrebné, aby sa vylúčili rozpory so zásadnými princípmi tohoto Dohovoru, za účelom definovania si svojich vzájomných vzťahov a postupov, s ohľadom na prevenciu, kontrolu a redukciu vplyvov presahujúcich hranice. Zmluvné strany si vyšpecifikujú povodia a (alebo) jeho časti, ktoré budú predmetom spolupráce. Tieto dohody alebo opatrenia sa budú týkať príslušných otázok obsiahnutých v tomto Dohovore, ako aj akýchkoľvek iných problémov, na spolupráci ktorých za zmluvné strany môžu dohodnúť.

2. Dohody alebo opatrenia uvedené v odstavci 1 tohoto článku budú tvoriť základ pre vytvorenie spoločných orgánov. Bez toho, aby boli tieto spoločné orgány ovplyvnené príslušnými, už jestvujúcimi dohodami alebo opatreniami, budú mať, okrem iného nasledovné úlohy:

- a. zbierať, zhromažďovať a vyhodnocovať údaje, za účelom identifikácie zdrojov znečistenia, ktoré by mohli mať vplyv presahujúci hranice,
- b. vypracovávať spoločné programy na sledovanie kvality a kvantity vôd,
- c. vypracovávať registre a zabezpečovať výmenu informácií o zdrojoch znečistenia, ktoré sú uvedené v odstavci 2 (a) tohoto článku,
- d. vypracovať emisné limity pre vypúšťanie odpadových vôd a vyhodnocovať účinnosť programov ochrany vôd,
- e. vypracovať spoločné ciele a kritériá pre kvalitu vody, s ohľadom na ustanovenia článku 3, odstavec 3 tohoto Dohovoru a navrhnúť potrebné opatrenia na udržanie, a kde je to potrebné, zlepšenie terajšej kvality vody,
- f. rozvíjať spoločné akčné programy na zníženie znečistenia z bodových zdrojov (napr. mestských a priemyselných zdrojov), ako aj plošných zdrojov (predovšetkým v poľnohospodárstve),
- g. stanoviť varovné a výstražné systémy,
- h. slúžiť ako fórum na výmenu informácií o jestvujúcich i plánovaných odberoch vody a príslušných zariadeniach, ktoré by mohli mať cezhraničný dopad,
- i. podporovať spoluprácu a výmenu informácií o najlepších dostupných technológiách v súlade s ustanoveniami článku 13 tohoto Dohovoru, ako aj podporovať spoluprácu v oblasti vedecko-výskumných programov,
- j. zúčastňovať sa na realizácii vyhodnocovania ekologických dopadov, ktoré sa týkajú hraničných vôd, v súlade s príslušnými medzinárodnými smernicami.

3. V prípade, keď prímorský štát je zmluvnou stranou tohoto Dohovoru a je priamo a významne zasahovaný cezhraničným dopadom, zmluvné strany môžu, ak s tým všetci súhlasia, pozvať takýto prímorský štát, aby sa primeraným spôsobom angažoval na

činnosti mnohostranných spoločných orgánov, ktoré boli zriadené zmluvnými stranami pre takéto hraničné vody.

4. Spoločné orgány, podľa tohoto Dohovoru, pozvú spoločné orgány zriadené prímorskými štátmi na ochranu morského prostredia, priamo ovplyvnené takým cezhraničným dopadom, aby spolupracovali a zladili svoju prácu za účelom prevencie, obmedzovania a zníženia vplyvu presahujúceho hranice.
5. Ak existujú v tom istom povodí dva alebo viac spoločných orgánov, budú sa snažiť koordinovať svoju činnosť tak, aby posilnili prevenciu, obmedzovanie a znížovanie vplyvu presahujúceho hranice v danej oblasti povodia.

Článok 10

-

KONZULTÁCIE

Konzultácie medzi zmluvnými stranami sa budú konať na základe reciprocity, dobrej vôle a dobrých susedských vzťahov, v prípade požiadavky ktorejkoľvek strany. Takéto konzultácie sa budú orientovať na spoluprácu s ohľadom na problémy spadajúce pod ustanovenia tohoto Dohovoru. Akékoľvek takéto konzultácie sa budú viesť prostredníctvom spoločného orgánu, vytvoreného na základe článku 9 tohoto Dohovoru, ak taký orgán existuje.

Článok 11

-

SPOLOČNÉ MONITOROVANIE A VYHODNOCOVANIE

1. V rámci celkovej spolupráce uvedenej v článku 9 tohoto Dohovoru alebo konkrétnych dohôd, zmluvné strany vytvoria a budú realizovať spoločné programy na sledovanie stavu hraničných vôd, vrátane povodní a ľadochodov ako aj ich cezhraničný dopad.

2. Zmluvné strany sa dohodnú na ukazovateľoch znečistenia a polutantoch, ktorých vypúšťanie a koncentrácia v hraničných vodách sa budú pravidelne monitorovať.
3. Zmluvné strany budú v pravidelných intervaloch prevádzať spoločné alebo koordinované hodnotenie hraničných vôd a účinnosti opatrení, ktoré sa vykonali v rámci prevencie, kontroly a znižovania vplyvu presahujúceho hranice. Výsledky týchto hodnotení budú k dispozícii verejnosti, podľa ustanovení uvedených v článku 16 tohoto Dohovoru.
4. Pre tieto účely, zmluvné strany uvedú do súladu svoje pravidlá pre vytvorenie a realizáciu monitorovaných programov, meracích systémov, prístrojov, analytických metód, spracovanie údajov a vyhodnocovacích postupov, ako aj metód na registráciu vypúšťaných polutantov.

Článok 12

SPOLOČNÝ VÝSKUM A VÝVOJ

V rámci všeobecnej spolupráce uvedenej v článku 9 tohoto Dohovoru alebo iných špecifických opatrení, zainteresované strany budú vykonávať konkrétnu vedecko-výskumnú činnosť za účelom dosiahnutia a udržiavania cieľov a kritérií pre kvalitu vody, ktoré si stanovili a prijali.

Článok 13

-

VÝMENA INFORMÁCIÍ MEDZI ZMLUVNÝMI STRANAMI

1. Zmluvné strany, v rámci príslušných dohôd alebo iných opatrení podľa článku 9 tohoto Dohovoru, si budú vymieňať reálne dostupné údaje, medzi inými, údaje o:
  - a. ekologických podmienkach hraničných vôd,
  - b. skúsenostiach získaných pri aplikácii a prevádzke najlepšej dostupnej technológie a výsledkoch výskumu a vývoja,
  - c. emisných a monitorovaných údajoch,
  - d. opatreniach, ktoré sa prijali alebo sa plánujú na prevenciu, kontrolu a znižovanie vplyvu presahujúceho hranice,
  - e. povoleniach alebo smerniciach pre vypúšťanie odpadových vôd, vydaných kompetentnými úradmi alebo príslušným orgánom.

2. Zmluvné strany si budú vymieňať informácie o svojich národných predpisoch za účelom toho, aby sa uviedli do súladu emisné limity.
3. Ak jedna zmluvná strana bude od inej zmluvnej strany požadovať údaje alebo informácie, ktoré nie sú k dispozícii, požiadaná strana sa vynasnaží vyhovieť tejto požiadavke, ale môže za to požadovať primerané poplatky od žiadajúcej strany za zhromaždenie, prípadne spracovanie údajov alebo informácií.
4. Pre účely realizácie tohoto Dohovoru, zmluvné strany umožnia výmenu najlepšej dostupnej technológie, predovšetkým podporou komerčnej výmeny dostupnej technológie, priamymi priemyslovými kontaktmi a spoluprácou, vrátane spoločných podnikov, výmenou informácií a skúseností, ako aj poskytnutím technickej pomoci. Zmluvné strany tiež zorganizujú spoločné školiace programy, príslušné semináre a stretnutia.

Článok 14

VAROVNÉ A VÝSTRAŽNÉ POPLAŠNÉ SYSTÉMY

Zmluvné strany sa budú bezodkladne navzájom informovať o akejkoľvek kritickej situácii, ktorá môže mať vplyv presahujúci hranice. Zmluvné strany zriadia, tam kde to bude primerané, a budú prevádzkovať spoločné komunikačné systémy, varovné a poplašné systémy, s cieľom získať a prenášať informácie. Tieto systémy budú prevádzkovať na základe kompatibilného prenosu údajov a postupov na ich spracovávanie na zariadeniach, na ktorých sa zmluvné strany dohodnú. Zmluvné strany sa budú navzájom informovať o kompetentných úradoch alebo miestach vytvorených pre tento účel.

Článok 15

VZÁJOMNÁ POMOC

1. Ak nastane kritická situácia, zmluvné strany si poskytnú na požiadanie vzájomnú pomoc, v súlade s postupmi, ktoré by sa mali uplatniť podľa odstavca 2 tohoto článku.
2. Zmluvné strany vypracujú a dohodnú sa na postupy vzájomnej pomoci, medzi iným, v týchto otázkach:
  - a. riadenie, kontrola, koordinácia a dozor pri takejto pomoci,

- b. zainteresovaná strana, ktorá bude požadovať pomoc bude mať k dispozícii miestne zariadenia a služby, vrátane - kde je to potrebné - vybavenia formalít na prekročenie štátnych hraníc,
- c. opatrenia, aby strana, ktorá poskytuje pomoc neutrpela škodu, vrátane jej odškodnenia a (alebo) kompenzácie a (alebo) jej personálu, ako aj opatrenia pre tranzit cez územie tretích strán, kde je to potrebné,
- d. spôsoby refundácie za služby poskytnutej pomoci.

Článok 16

INFORMOVANIE VEREJNOSTI

1. Zmluvné strany zabezpečia, že informácie o pomeroch na hraničných vodách, o podniknutých opatreniach alebo o plánovaných opatreniach na prevenciu, obmedzovanie a znižovanie vplyvu presahujúceho hranice, ako aj účinky týchto opatrení budú k dispozícii verejnosti. K tomuto účelu zabezpečia zmluvné strany zverejňovanie týchto informácií:
  - a. cieľové ukazovatele kvality vody,
  - b. vydané povolenia a podmienky, ktoré sa majú splniť,
  - c. výsledky odberu vzoriek vody a odpadových vôd vykonávané pre účely sledovania a vyhodnocovania, ako aj výsledky kontrol ohľadne dodržiavania cieľov akosti vody a povolených podmienok.
2. Zmluvné strany zabezpečia, aby tieto informácie boli k dispozícii verejnosti k nahliadnutiu vo vhodnom čase a bezplatne a poskytnú zástupcom verejnosti praktickú príležitosť, aby kópie daných informácií mohli získavať od zmluvných strán po zaplatení primeraných poplatkov.

Č A S Ť III

INŠTITUCIONÁLNE A ZÁVEREČNÉ USTANOVENIA

Článok 17

SCHÔDZKA ZAINTERESOVANÝCH STRÁN

1. Prvá schôdzka strán bude zvolaná najneskôr do jedného roka po tom, čo tento Dohovor vstúpi do platnosti. Potom sa budú poriadať riadne schôdzky každé tri roky, alebo aj v kratších intervaloch podľa toho, ako je to stanovené v procedurálnych pravidlách. Strany usporiadajú mimoriadnu schôdzku, ak sa na nej dohodnú počas riadnej schôdzky alebo na základe písomnej žiadosti ktorejkoľvek zo zainteresovaných strán za predpokladu, že v priebehu šiestich mesiacov od takéhoto vyrozumienia všetkým stranám, bude táto požiadavka podporená aspoň jednou tretinou zainteresovaných strán.
2. Na svojich schôdzkach budú zainteresované strany priebežne kontrolovať realizáciu tohoto Dohovoru a so zreteľom na to, budú:
  - a. spracovávať prehľady o stratégii a metodologických prístupoch na ochranu a využívanie hraničných vôd zainteresovaných strán, s ohľadom na ďalšie zdokonaľovanie ochrany a využívania hraničných vôd,
  - b. vymieňať si informácie týkajúce sa získaných skúseností pri uzatváraní a uplatňovaní dvojstranných a mnohostranných dohôd alebo iných opatrení ohľadne ochrany a využívania hraničných vôd, s ktorými susedí jedna alebo viac zainteresovaných strán,
  - c. využívať, tam kde je to primerané, služby príslušných orgánov EHK, ako aj iných kompetentných medzinárodných orgánov a špeciálnych komisií, ktoré sú vo všetkých aspektoch primerané na dosiahnutie cieľov tohoto Dohovoru,
  - d. na svojej prvej schôdzke zväžia a konsenzom príjmu procedurálne pravidlá pre svoje stretnutia,
  - e. zvažovať a prijímať pozmeňovacie návrhy tohoto Dohovoru,
  - f. zvažovať a uskutočňovať akékoľvek dodatočné akcie, ktoré by mohli napomôcť pri plnení cieľov tohoto Dohovoru.

Článok 18

HLASOVACIE PRÁVO

1. Až na výnimky uvedené v odstavci 2 tohoto článku, každá strana tohoto Dohovoru bude mať jeden hlas.
2. Organizácie regionálnej ekonomickej integrácie budú mať právo hlasovať o záležitostiach svojej kompetencie s takým počtom hlasov, ktorý sa rovná počtu ich členských štátov, a ktoré sú zainteresovanými stranami tohoto Dohovoru. Takéto organizácie nebudú mať hlasovacie právo, ak ich členské štáty svoje hlasovacie právo využijú a naopak.

Článok 19

-

SEKRETARIÁT

Výkonný tajomník Európskej hospodárskej komisie (EHK), bude plniť tieto funkcie sekretára:

- a. zvolávať a pripravovať schôdzky zainteresovaných strán,
- b. odovzdávať správy a ďalšie informácie zainteresovaným stranám, ktoré obdržal v súlade s ustanoveniami tohoto Dohovoru,
- c. vykonávať ďalšie funkcie, ktorými ho zainteresované strany môžu poveriť.

Článok 20

PRÍLOHY

Prílohy tohoto Dohovoru budú jeho neoddeliteľnou súčasťou.

Článok 21

DODATKY K DOHOVORU

1. Ktorákoľvek zainteresovaná strana môže podať pozmeňovacie návrhy k tomuto Dohovoru.
2. Pozmeňovacie návrhy k tomuto Dohovoru sa budú zvažovať na schôdzke zainteresovaných strán.
3. Text pozmeňovacieho návrhu k tomuto Dohovoru sa bude predkladať v písomnej forme výkonnému tajomníkovi Európskej hospodárskej komisie, ktorý s ním oboznámi všetky zainteresované strany, a to minimálne deväťdesiat dní pred schôdzkou, na ktorej má byť daný návrh predložený na prijatie.
4. Pozmeňovací návrh k súčasnému Dohovoru bude prijatý na základe konsenzu zástupcov zainteresovaných strán tohoto Dohovoru, ktorí budú prítomní na schôdzke zainteresovaných strán a vstúpi do platnosti pre strany tohoto Dohovoru, ktoré ho prijali na deväťdesiaty deň po dátume, kedy dve tretiny zainteresovaných strán uložili v depozitári svoje listiny o prijatí pozmeňovacieho návrhu. Pozmeňovací návrh

nadobudne platnosť pre každú ďalšiu stranu deväťdesiatym dňom, po ktorom táto strana uloží svoju listinu o prijatí pozmeňovacieho návrhu.

Článok 22

UROVNANIE SPOROV

1. Ak vznikne medzi dvoma alebo viacerými zainteresovanými stranami spor o interpretáciu alebo aplikáciu tohoto Dohovoru, strany budú hľadať riešenie prostredníctvom rokovaní alebo inými prostriedkami na urovanie sporu, ktoré bude prijateľné pre sporné strany.
2. Pri podpisovaní, ratifikácii, prijatí, schválení alebo pristúpení na tento Dohovor, alebo kedykoľvek potom, ktorákoľvek zainteresovaná strana môže podať písomné prehlásenie depozitárovi o tom, že z dôvodu nerozriešeného sporu, podľa odstavca 1 tohoto článku, prijíma jeden alebo oba z nasledujúcich prostriedkov na urovanie sporu, ako povinný vo vzťahu ku ktorejkoľvek strane, ktorá prijíma ten istý záväzok:
  - a. predloženie sporu Medzinárodnému súdnemu dvoru,
  - b. arbitráž v súlade s postupom uvedeným v prílohe IV.
3. Ak zainteresované strany prijali oba prostriedky na urovanie sporu uvedené v odstavci 2 tohoto článku, spor môže byť predložený iba Medzinárodnému súdnemu dvoru, pokiaľ sa strany nedohodnú inak.

Článok 23

-

PODPIS

Tento Dohovor bude pripravený na podpis v Helsinkách, v termíne od 17. marca 1992 do 18. marca 1992 vrátane, a potom na Sekretariáte Organizácie spojených národov v New Yorku, do 18. septembra 1992, pre členské štáty Európskej hospodárskej komisie, ako aj pre štáty, ktoré majú konzultatívny štatút s Európskou hospodárskou komisiou, podľa paragrafu 8 36 (IV) rezolúcie Hospodárskej a sociálnej rady, zo dňa 28. marca 1947, a pre regionálne organizácie ekonomickej integrácie konštituované suverénnymi členskými štátmi – členmi Európskej hospodárskej komisie, na ktoré členské štáty previedli kompetencie v záležitostiach, obsiahnutých v tomto Dohovore, vrátane kompetencií uzatvárať zmluvy, ktoré sa týkajú daných záležitostí.

Článok 24

DEPOZITÁR

Generálny tajomník OSN bude plniť funkciu depozitára tohoto Dohovoru.

Článok 25

RATIFIKÁCIA, PRIJATIE, SCHVÁLENIE A PRÍSTUP

1. Tento Dohovor podlieha ratifikácii, prijatiu alebo schváleniu signatárskymi štátmi a regionálnymi organizáciami ekonomickej integrácie.
2. Tento Dohovor bude prístupný štátom a organizáciám uvedeným v článku 23.
3. Ktorákoľvek z organizácií, uvedených v článku 23, ktorá sa stane zainteresovanou stranou tohoto Dohovoru bez toho, aby ktorýkoľvek z jeho členských štátov bol zainteresovanou stranou, je viazaná všetkými záväzkami podľa tohoto Dohovoru. V prípade takých organizácií, ktorých jeden alebo viac štátov je stranou tohoto Dohovoru, organizácie a jej členské štáty rozhodnú o svojej konkrétnej zodpovednosti za výkon svojich záväzkov podľa tohoto Dohovoru. V takých prípadoch organizácie a členské štáty nebudú mať nárok na súbežné vykonávanie práv podľa tohoto Dohovoru.
4. Vo svojich listinách ratifikácie, prijatia, súhlasu alebo prístupu, regionálne organizácie ekonomickej integrácie uvedené v článku 23, vyhlásia rozsah svojej kompetencie s ohľadom na záležitosti obsiahnuté v tomto Dohovore. Tieto organizácie budú taktiež informovať depozitára o akejkoľvek podstatnej modifikácii rozsahu svojich kompetencií.

Článok 26

NADOBUDNUTIE PLATNOSTI

1. Tento Dohovor nadobudne platnosť deväťdesiatym dňom po dátume uloženia šestnástej listiny ratifikácie, prijatia, schválenia alebo prístupu.

2. Pre účely odstavca 1 tohoto článku, ktorákoľvek listina uložená regionálnou organizáciou ekonomickej integrácie, nebude započítaná ako dodatková k tým, ktoré boli uložené členskými štátmi takej organizácie.
3. Pre každý štát alebo organizáciu uvedenú v článku 23, ktorá ratifikuje, prijme alebo schváli tento Dohovor alebo k nemu pristúpi po uložení šestnásť listiny ratifikácie, prijatia, schválenia alebo prístupu, Dohovor nadobudne platnosť deväťdesiatym dňom po dátume, keď takýto štát alebo organizácia uložia svoje listiny ratifikácie, schválenia alebo prístupu do depozitára.

Článok 27

-

ODSTÚPENIE

Kedykoľvek po uplynutí troch rokov od dátumu, keď tento Dohovor nadobudol platnosť s ohľadom na zainteresovanú stranu, môže táto odstúpiť od tohoto Dohovoru podaním písomného oznámenia depozitárovi. Akékoľvek takéto odstúpenie nadobudne platnosť deväťdesiatym dňom po dátume prijatia depozitárom.

Článok 28

-

AUTENTICKÉ TEXTY

Originál tohoto Dohovoru, ktorého anglický, francúzsky a ruský text budú rovnocenné, bude uložený u Generálneho tajomníka OSN.

NA POTVRDENIE horeuvedeného, signatári, s plným oprávnením urobiť tak, podpísali tento Dohovor.

Helsinki, 17. marec 1992

PRÍLOHA 1

DEFINÍCIA “NAJLEPŠEJ DOSTUPNEJ TECHNOLOGIE”

1. Termín “najlepšia dostupná technológia” znamená najnovšie štádium vo vývoji procesov, zariadení alebo metód prevádzky, ktoré označuje nakoľko je dané opatrenie vhodné na obmedzenie vypúšťania emisií a odpadov. Pri určovaní, či procesy, vybavenie a prevádzkové metódy znamenajú tú najlepšiu dostupnú technológiu vo všeobecných alebo jednotlivých prípadoch, musí sa obzvlášť prihliadať na:
  - a. porovnateľné procesy, vybavenie alebo prevádzkové metódy, ktoré boli v ostatnej dobe vyskúšané,
  - b. technický pokrok a zmeny v oblasti vedeckých poznatkov a chápania,
  - c. ekonomickú realizovateľnosť takejto technológie,
  - d. časové obmedzenia na inštaláciu v nových, ale aj existujúcich zariadeniach,
  - e. podstatu a objem vypúšťaných odpadových vôd,
  - f. nízkoodpadové a bezodpadové technológie.

2. Z uvedeného vyplýva, že “najlepšia dostupná technológia” pre daný proces sa čas od času mení z pohľadu zmien v oblasti technického pokroku, ekonomických a sociálnych faktorov, ako aj vo svetle zmien v oblasti vedeckých poznatkov a chápania.

PRÍLOHA II

SMERNICE PRE ROZVOJ NAJLEPŠÍCH EKOLOGICKÝCH OPATRENÍ

1. Pri voľbe najvhodnejších kombinácií opatrení pre jednotlivé prípady, ktoré by mohli predstavovať najlepšiu ekologickú prax, mal by sa zväžiť nasledujúci postup a rozsah opatrení:
  - a. poskytovanie informácií a vzdelávanie obyvateľstva a užívateľov so zameraním na ekologické dôsledky výberu určitých činností a výrobkov, ich použitia a konečnej likvidácie;

- b. vývoj a aplikácia kódexov dobrej ekologickej praxe, ktorá zahŕňa všetky aspekty životnosti výrobku;
- c. označenia, ktoré informujú užívateľov o riziku, ktoré sa vzťahuje k danému výrobku, jeho použitiu a jeho konečnú likvidáciu;
- d. systémy pre zber a likvidáciu, ktoré sú dostupné verejnosti;
- e. recyklácia, regenerácia a opätovné použitie;
- f. aplikácia ekonomických nástrojov na činnosti, výroby alebo skupiny výrobkov;
- g. systém povolení, ktorý zahŕňa rad obmedzení alebo zákazov.

2. Pri určovaní, ktorá kombinácia opatrení znamená najlepšie ekologické postupy v obecných i jednotlivých prípadoch, mali by sa predovšetkým zväžiť tieto faktory:

- a. ekologické riziko:
  - i. výrobku;
  - ii. výroby výrobku;
  - iii. použitie výrobku;
  - iv. konečnej likvidácie výrobku;
- b. náhrada menej znečisťujúcimi procesmi alebo látkami,
- c. rozsah využívania,
- d. potenciálne ekologické výhody alebo nedostatky náhradných materiálov alebo činností,
- e. pokroky a zmeny v oblasti vedeckých poznatkov a chápania,
- f. časové limity realizácie,

000

- g. sociálne a ekonomické dôsledky.

3. Z uvedeného vyplýva, že najlepšie ekologické postupy pre daný zdroj sa čas od času menia vo svetle technického pokroku, ekonomických a sociálnych faktorov, ako aj vo svetle zmien v oblasti vedeckých poznatkov a chápania.

PRÍLOHA III

SMERNICE PRE VYPRACOVANIE KRITÉRIÍ A CIEĽOVÝCH UKAZOVATEĽOV KVALITY VODY

Cieľové ukazovatele a kritériá akosti vody majú:

- a. brať do úvahy cieľ udržania, a kde je to potrebné, zlepšenie súčasnej kvality vody,
- b. zamerať sa na zníženie priemerných záťaží znečisťovania (obzvlášť nebezpečnými látkami) na určitý stupeň v rámci určitého časového obdobia,
- c. brať do úvahy špecifické požiadavky na kvalitu vody (surovej vody pre účely úpravy na pitnú vodu, závlahy, atď.),
- d. brať do úvahy konkrétne požiadavky týkajúce sa citlivých a špeciálne chránených vôd a ich prostredia, napr. jazerá a podzemné vodné zdroje,
- e. byť založené na aplikácii ekologických klasifikačných metód a chemických ukazovateľov pre strednodobé a dlhodobé sledovanie pri udržiavaní a zlepšovaní kvality vody,
- f. brať do úvahy stupeň, ktorý sa dosiahol pri plnení cieľov, ako aj ďalšie dodatkové ochranné opatrenia založené na emisných limitoch, ktoré je možné v jednotlivých prípadoch vyžadovať.

PRÍLOHA IV

ARBITRÁŽ

1. V prípade sporu, ktorý je predložený k arbitráži podľa článku 22, odstavec 2 tohoto Dohovoru, jedna alebo viac strán vyrozumejú sekretariát o predmetnej záležitosti arbitráže a zvlášť označia tie články tohoto Dohovoru, o ktorých interpretáciu alebo aplikáciu sa jedná. Po obdržaní, sekretariát zašle túto informáciu všetkým stranám tohoto Dohovoru.
2. Arbitrážny súd (rozhodcovský súd) bude pozostávať z troch členov. Navrhovateľ alebo navrhovatelia, ako aj druhá strana alebo strany, ktorých sa spor týka, vymenujú rozhodcu a títo, takto vymenovaní dvaja rozhodcovia, určia na základe spoločnej dohody tretieho rozhodcu, ktorý bude predsedáť arbitrážnemu súdu. Tento posledne menovaný nesmie byť štátnym príslušníkom žiadnej strany zainteresovanej v tomto spore, nesmie mať bydlisko na území žiadnej z týchto strán, nesmie byť u nich zamestnaný, ani s nimi nesmie jednať ohľadne tohoto prípadu na základe iného oprávnenia.
3. Ak nebude predseda arbitrážneho súdu menovaný do dvoch mesiacov po menovaní druhého rozhodcu, výkonný tajomník Európskej hospodárskej komisie vymenuje, na požiadanie ktorejkoľvek zo zainteresovaných strán sporu, predsedu, a to v priebehu ďalšieho obdobia dvoch mesiacov.
4. Ak jedna zo strán v spore nevymenuje rozhodcu do dvoch mesiacov po obdržaní požiadavky, druhá strana môže o tom informovať výkonného tajomníka Európskej hospodárskej komisie, ktorý určí predsedu arbitrážneho súdu v ďalšom dvojmesačnom období. Po menovaní požiadava predseda arbitrážneho súdu stranu, ktorá nemenovala rozhodcu, aby tak urobila v priebehu dvoch mesiacov. Ak táto strana tak neučiní do uvedeného termínu, predseda o tom upovedomí výkonného tajomníka Európskej

hospodárskej komisie, ktorý vykoná toto menovanie v priebehu ďalších dvoch mesiacov.

5. Arbitrážny súd vydá svoje rozhodnutie v súlade s medzinárodným právom a ustanoveniami tohoto Dohovoru.
6. Akýkoľvek arbitrážny súd konštituovaný podľa ustanovení tohoto dodatku, vytvorí svoje vlastné procedurálne pravidlá.
7. Rozhodnutie arbitrážneho súdu, jednak o postupe ako i o podstate, musí byť prijaté väčšinou hlasov jeho členov.
8. Tribunál môže prijímať všetky príslušné opatrenia na zistenie skutočnosti.
9. Strany v spore musia uľahčiť prácu arbitrážnemu súdu, a predovšetkým využijú všetky prostriedky, ktoré majú k dispozícii na to, aby:
  - a. poskytlí súdu všetky príslušné dokumenty, prostriedky a informácie,
  - b. umožnili, tam kde je to potrebné, povolať svedkov alebo expertov a získať od nich dôkazy.

10. Strany a rozhodcovia zachovávajú dôvernosť informácií, ktoré obdržia v priebehu jednaní arbitrážneho súdu.
11. Arbitrážny súd môže na žiadosť jednej zo strán odporučiť dočasné ochranné opatrenia.
12. Ak sa nedostaví jedna zo strán sporu pred arbitrážny súd, alebo nebude obhajovať svoj prípad, druhá strana môže požiadať súd, aby pokračoval v jednaní a vyniesol svoje konečné rozhodnutie. Neprítomnosť jednej strany alebo fakt, že nebude obhajovať svoj prípad, nesmie byť prekážkou jednania.
13. Arbitrážny súd môže vypočúť a rozhodnúť o protinávrhoch, ktoré vzniknú priamo z predmetnej záležitosti sporu.
14. Pokiaľ arbitrážny súd nerozhodne inak z dôvodov daných okolnosťami prípadu, výdavky súdu, vrátane odmien jeho členov budú znášať strany sporu rovnakým dielom. Súd bude viesť záznamy o všetkých výdavkoch a zariadi, aby konečná správa o nich bola odovzdaná stranám v spore.
15. Ktorákoľvek strana tohoto Dohovoru, ktorá má záujem na právnom postupe v predmetnej záležitosti, a na ktorú by mohlo rozhodnutie súdu mať dopad, môže intervenovať v jednaniach, so súhlasom tribunálu.
16. Arbitrážny súd vydá svoje rozhodnutie do piatich mesiacov od dátumu, kedy bol súd ustanovený, ak neuzná za potrebné predĺžiť časový limit o obdobie, ktoré by nemalo presiahnuť päť mesiacov.
17. K rozhodnutiu arbitrážneho súdu musí byť pripojené aj udanie dôvodov. Bude konečné a záväzné pre všetky strany sporu. Rozhodnutie bude odovzdané prostredníctvom arbitrážneho súdu stranám sporu a sekretariátu. Sekretariát zašle obdržané informácie všetkým stranám tohoto Dohovoru.
18. Akýkoľvek spor, ktorý môže vzniknúť medzi stranami, ohľadne interpretácie alebo vykonania tohoto rozhodnutia, môže byť podaný ktoroukoľvek stranou na arbitrážny súd, ktorý toto rozhodnutie vydal, alebo, ak sa tento nemôže záležitosti ujať, inému súdu, ktorý bude ustanovený pre tento účel rovnakým spôsobom jako prvý súd.